

MEMORIA DESCRIPTIVA PARA A SOLICITUDE DE DECLARACIÓN DO ENIL FRAGA DE CASAS VELLAS.

XULLO 2016

RESPONSABLES MUNICIPAIS

Celia Alonso Caramés

Concelleira de Medio Ambiente
(Concello de Lalin)

Xosé Manuel Méndez García

Técnico de Medio Ambiente
(Concello de Lalin)

REDACCIÓN

Mª Carmen Casalderrey Piñeiro

Bióloga

ÍNDICE

	Páx.
1.NOME DO ESPAZO.....	7
2.PROMOTOR.....	9
3.ACORDO DO CONCELLO INCLUÍNDO O COMPROMISO FORMAL DE POÑER EN PRÁCTICA AS MEDIDAS PRECISAS PARA A CONSERVACIÓN DOS VALORES NATURAIS QUE MOTIVAN A DECLARACIÓN, ASÍ COMO DE ELABORAR O CORRESPONDENTE PLAN DE CONSERVACIÓN E DE USO PÚBLICO DESTES ESPAZOS.....	11
4.PLANO DE LOCALIZACIÓN	13
5.PLANO DE DELIMITACIÓN DO PERÍMETRO A ESCALA 1:5000 OU SUPERIOR.....	15
6.LEVANTAMENTO TOPOGRÁFICO, DE PRECISIÓN SUBMÉTRICA, COAS COORDENADAS UTM DE TODOS OS VÉRTICES DA POLIGONAL QUE REPRESENTA O PERÍMETRO DO ESPAZO E OS ENCRAVADOS QUE POIDAN EXISTIR NO SEU INTERIOR.....	17
7.DESCRICIÓN EN LETRA DOS LÍMITES DO TERRITORIO QUE CONFORMA O ESPAZO EN CUESTIÓN.....	19
8.VALORES NATURAIS DO ESPAZO QUE XUSTIFICAN A PROPOSTA E ESTADO DE CONSERVACIÓN	23
8.1.FLORA DA FRAGA DE CASAS VELLAS	23
8.1.1.INVENTARIO DA FLORA	23
8.1.2.VALORACIÓN DA FLORA	30
8.2.FAUNA DA FRAGA DE CASAS VELLAS.....	33
8.2.1.INVENTARIO DAS AVES.....	34
8.2.2.VALORACIÓN DAS AVES.....	40
8.2.3.INVENTARIO DOUTROS VERTEBRADOS	42
8.2.4.VALORACIÓN DOUTROS VERTEBRADOS	47
8.2.5.INVENTARIO DOS INVERTEBRADOS.....	49
8.2.6.VALORACIÓN DOS INVERTEBRADOS	51

9.ACCESOS E POSIBLES GRAVAMES SOBRE O ESPAZO NATURAL.....	51
10. DESCRICIÓN SOCIOECONÓMICA DO CONTORNO.....	54
11. NORMATIVA URBANÍSTICA APLICABLE AO SOLO ONDE SE LOCALIZA O ESPAZO NATURAL	61
12.USOS E APROVEITAMENTOS DOS RECURSOS NATURAIS DO ESPAZO NATURAL QUE SE VAI PROTEXER ASÍ COMO USOS DO SOLO DAS ÁREAS CONTIGUAS	64
13.ACTIVIDADES QUE SE PREVÉ QUE SE POIDAN DESENVOLVER.....	69
14. NECESIDADES ORZAMENTARIAS PARA A XESTIÓN E FONTES DE FINANCIAMENTO PREVISTAS.....	72
15. OUTROS DATOS QUE O PROMOTOR CONSIDERE DE INTERESE.....	75

ANEXO FOTOGRÁFICO

LIMIAR

O motivo desta memoria descriptiva é preservar, mellorar e conservar por parte do Concello de Lalín, un espazo natural, unha fraga que ten como rei principal o castaño.

Esta memoria descriptiva para a solicitude da declaración do ENIL da Fraga de Casas Vellas baséase nas distintas normas que imperan sobre a necesidade de protexer o medio ambiente tales como a Constitución española de 1978 que no seu artigo 45.1 recoñece: “Todos teñen o dereito de gozar dun medio ambiente adecuado para o desenvolvemento da persoa, así como o deber de o conservaren”.

O Estatuto de autonomía de Galicia tamén recolle a competencia exclusiva para ditar normas adicionais de protección do medio ambiente e da paisaxe.

Tamén a Lei 42/2007, de 13 de decembro, do Patrimonio Natural e da Biodiversidade, coa que se leva a cabo a transposición das Directivas europeas (Directiva 92/43/CEE e a Directiva 79/409/CEE, de 2 de abril de 1979, relativa a conservación das aves silvestres) que establece o réxime xurídico básico da conservación, uso sostible, mellora e restauración do patrimonio natural e da biodiversidade española, como parte do deber de conservar e do obxectivo de garantir os dereitos das persoas a un medio ambiente adecuado para o seu benestar, saúde e desenvolvemento.

A Lei galega 9/2001, do 21 de Agosto, de Conservación da natureza recoñece os espazos naturais de interese local como unha das categorías nas que se clasifican os espazos naturais protexidos e segundo se manifesta no seu artigo 1, ten como obxecto establecer normas encamiñadas á protección, restauración e mellora dos recursos naturais e á axeitada xestión dos espazos naturais e da flora e fauna silvestres.

Esta proposta para a declaración de Espazo Natural de Interese Local se axustará ao establecido no artigo 3º.3 do Decreto 124/2005, do 6 de maio, polo que se regula a figura de Espazo Natural de Interese Local.

1. NOME DO ESPAZO

1. NOME DO ESPAZO

O nome do Espazo Natural de Interese Local que se propón para esta zona é **Fraga de Casas Vellas**, situado no concello de Lalín.

Este espazo que se quere protexer situado na parroquia de Catasós comprende a zona de Casas Vellas e a continuación do río Quintela ata o límite coa carretera nacional 525.

A contorna da parroquia de Catasós, a escasos quilómetros da vila de Lalín, ten importantes reservas paisaxísticas típicas dos espazos agroforestais galegos, predominadas por unha ampla cobertura de soutos e fragas, xunto cun mosaico agrario en moi bo estado de conservación.

Nesta parroquia está precisamente a Fraga de Catasós (máis coñecida como carballeira de Quiroga), declarada Monumento Natural. Todo este bosque ten continuidade cara o rego de Quintela e a Fraga de Casas Vellas, todo conforma un conxunto de alto valor paisaxístico e natural, e é unha representación da paisaxe agraria tradicional do interior de Galicia.

Por isto, o concello de Lalín a través da súa concellaría de Medio Ambiente solicita, que debido a singularidade da zona sexa merecente de algún tipo de protección dos seus valores naturais.

A zona proposta para a declaración do ENIL ocupa unhas 28,83 hectáreas.

2. PROMOTOR

2. PROMOTOR

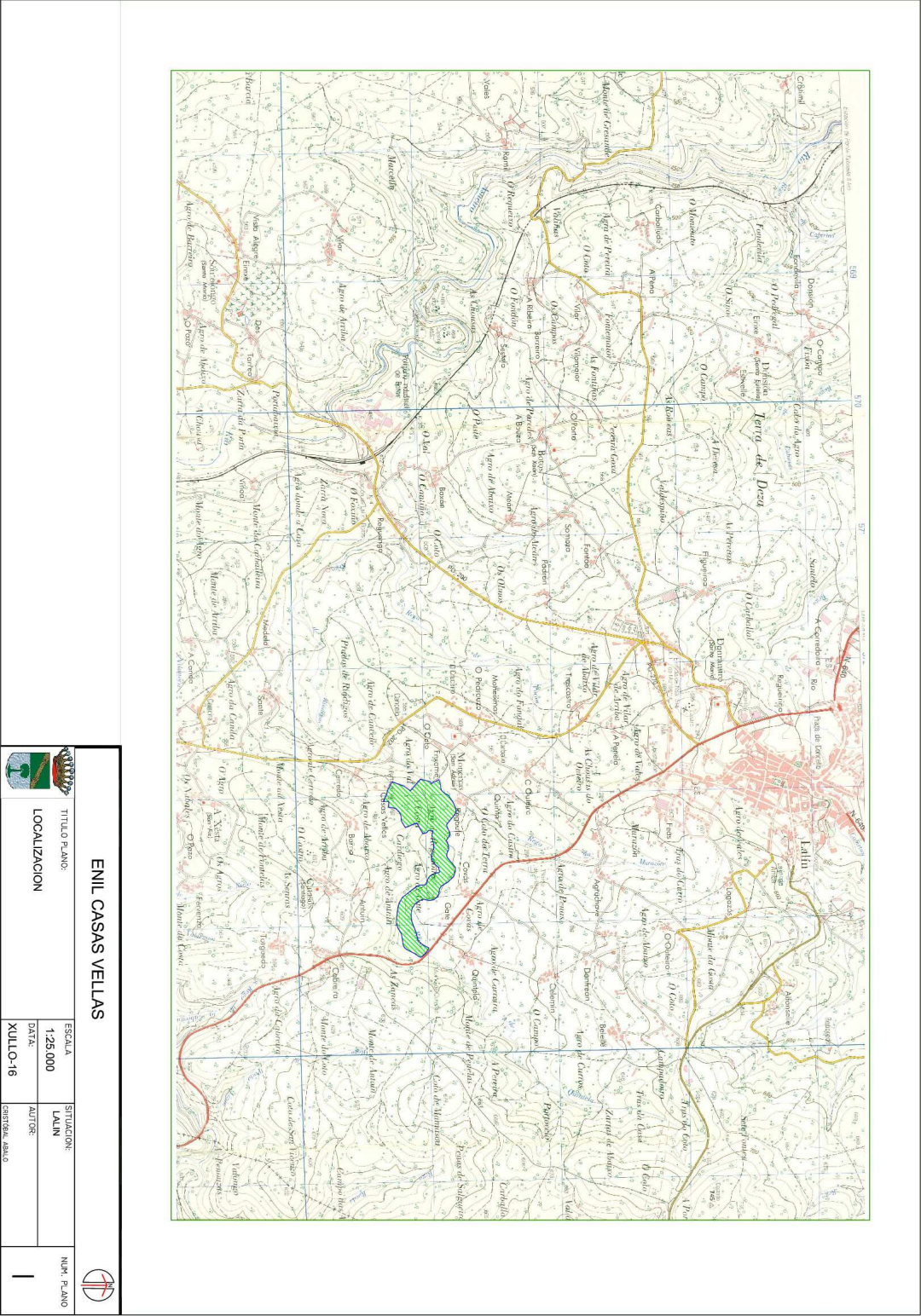
A iniciativa para a declaración desta categoría de espazo natural protexido (ENIL) é do **Concello de Lalín**, a través da súa Concellaría de Medio Ambiente, para defender esta zona contra o proxecto da Liña de Alta Tensión (LAT) de 132 KV O Irixo-Lalín de Unión Fenosa Distribución ao seu paso por Catasós, principalmente na afectación a Fraga de Casas Vellas, para protexer as árbores, que si se leva a cabo o proxecto van a desaparecer na sucesión de fragas e soutos de Catasós, que nesta zona ocupan un espazo continuo forestal formado por frondosas caducifolias, na súa meirande parte *Quercus robur* e *Castanea sativa*, así como un bosque de galería que actúa como conector ecolóxico, polo que o Concello de Lalín, a través da Concellaría de Medio Ambiente entende que unha forma de preservar este espazo natural é a través da creación da figura do ENIL.

O obxectivo do ENIL é garantir a protección e evitar o deterioro dos espazos naturais galegos, velando para que as actividades que se desenvolvan neles sexan compatibles coa preservación dos ecosistemas e a súa diversidade.

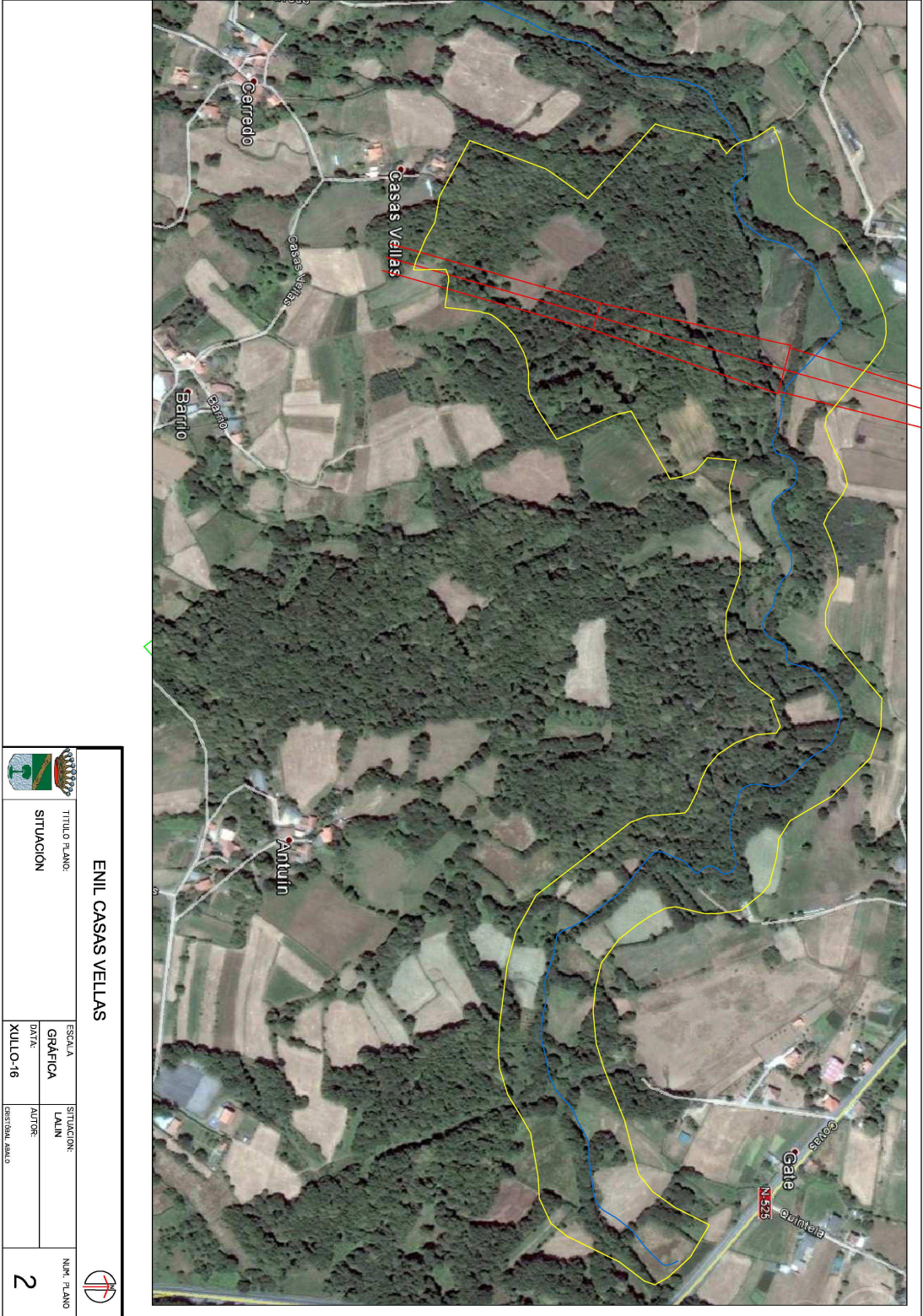
3. ACORDO DO CONCELLO INCLUÍNDO O COMPROMISO FORMAL DE POÑER EN PRÁCTICA AS MEDIDAS PRECISAS PARA A CONSERVACIÓN DOS VALORES NATURAIS QUE MOTIVAN A DECLARACIÓN, ASÍ COMO DE ELABORAR O CORRESPONDENTE PLAN DE CONSERVACIÓN E DE USO PÚBLICO DESTES ESPAZOS.

4. PLANO DE LOCALIZACIÓN

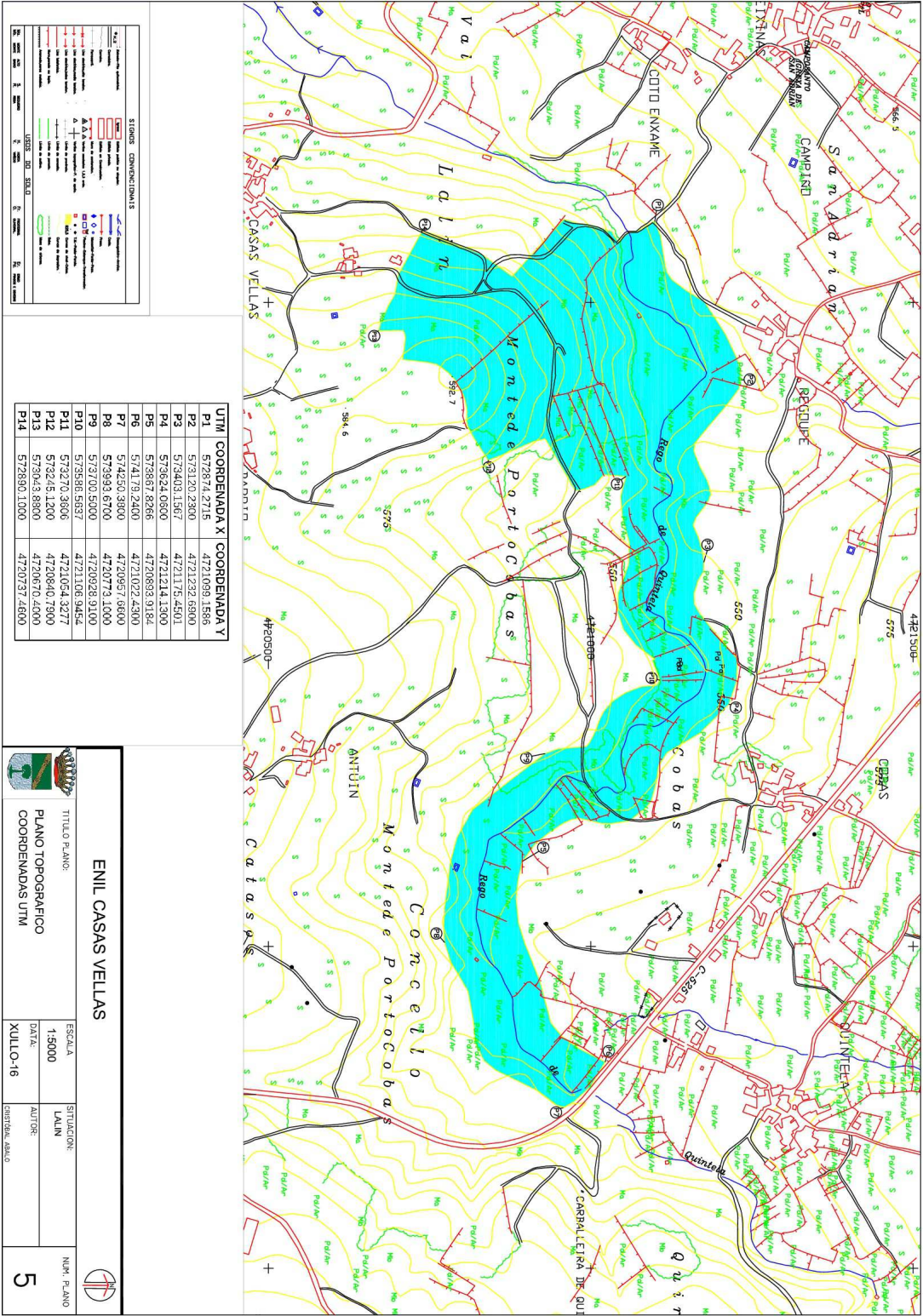
A ESCALA 1:25.000

**5. PLANO DE DELIMITACIÓN DO
PERÍMETRO
A ESCALA 1:5.000 OU SUPERIOR**

6. LEVANTAMIENTO TOPOGRÁFICO, DE PRECISIÓN SUBMÉTRICA, COAS COORDENADAS UTM DE TODOS OS VÉRTICES DA POLIGONAL QUE REPRESENTA O PERÍMETRO DO ESPAZO E OS ENCRAVADOS QUE POIDAN EXISTIR NO SEU INTERIOR.

7. DESCRICIÓN EN LETRA DOS LÍMITES DO TERRITORIO QUE CONFORMA O ESPAZO EN CUESTIÓN.

7. DESCRICIÓN EN LETRA DOS LÍMITES DO TERRITORIO QUE CONFORMAN O ESPAZO EN CUESTIÓN.

O espazo que ocupa o Enil Fraga de Casas Vellas está conformado na súa totalidade por fincas particulares que ocupan unha extensión de 28,83 hectáreas.

Os límites do espazo natural son os seguintes:

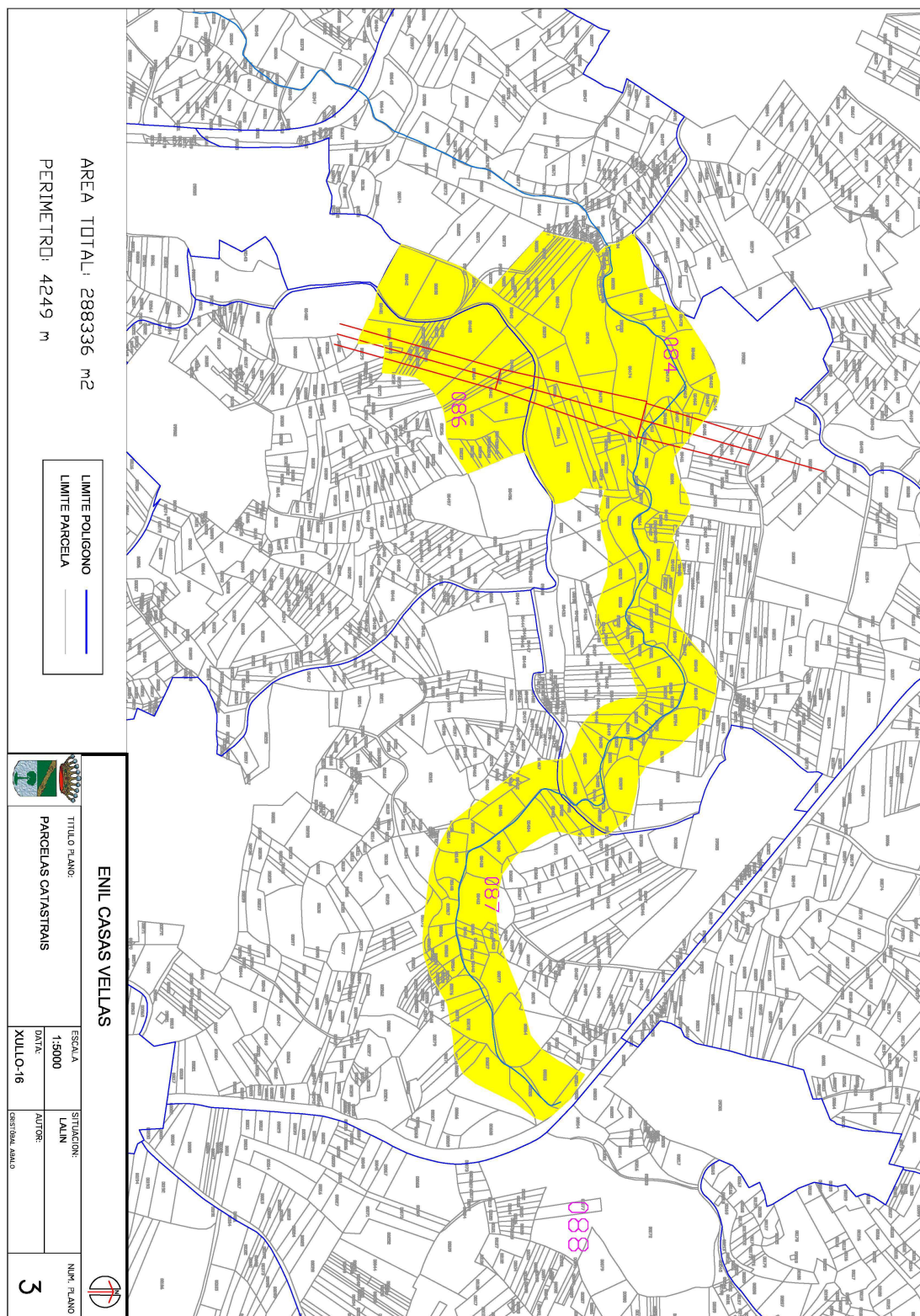
Limita ao Norte coas parroquias de Moneixas, Regoufe, Covas e Gate.

Limita ao Sur con camiños públicos municipais.

Limita ao Leste coa Estrada Nacional 525 Ourense – Santiago.

Limita ao Oeste coa PO 902 Lalín- O Irixo.

Se adxunta plano de referencia catastral onde se localizan os polígonos e as parcelas que forman parte do espazo natural en estudo.

8. VALORES NATURAIS DO ESPAZO QUE XUSTIFICAN A PROPOSTA E ESTADO DE CONSERVACIÓN

8. VALORES NATURAIS DO ESPAZO QUE XUSTIFICAN A PROPOSTA E ESTADO DE CONSERVACIÓN.

Un Espazo Natural que contén elementos e recursos naturais ten que ter unha finalidade, esa finalidade ten que ser a súa protección e conservación ben debido a súa diversidade biolóxica ou porque constitúe a supervivencia de comunidades ou especies que esixan unha especial protección.

Neste contexto as actividades que se desenvolvan teñen que ser compatibles co o uso racional dos seus recursos.

No ENIL trataremos os seguintes aspectos dos valores naturais:

- A flora e a súa valoración
- A fauna e a súa valoración

8.1 FLORA DA FRAGA DE CASAS VELLAS.

8.1.1. INVENTARIO DA FLORA.

Este inventario da flora fíxose con expertos botánicos e coa base de datos Anthos (Fundación Biodiversidade pertencente ao Ministerio de Agricultura, Alimentación e Medio Ambiente) e o Real Jardín Botánico (Agencia Estatal Consejo Superior de Investigaciones Científicas: <http://www.anthos.es/>).

- Na 1ª columna aparece o **nome científico** da planta.
- Na 2ª columna aparece o **nome galego** da planta.

Adenocarpus lainzii

Adiantum capillus-veneris

Agrostemma githago	
Agrostis capillaris	
Agrostis curtisii	
Agrostis durieui	
Agrostis hesperica	
Agrostis stolonifera	
Aiopsis tenella	
Ajuga pyramidalis	
Ajuga reptans	
Alcea rosea	
Allium cepa	
Allium ericetorum	
Allium scorzonerifolium	
Allium victorialis	
Alnus cordata	
Alnus glutinosa	Ameneiro
Anarrhinum bellidifolium	
Anemone trifolia	
Angelica silvestris	
Anogramma leptophylla	
Anthoxanthum odoratum	Lesta
Antirrhinum braun-blauquetii	
Aquilegia vulgaris	
Arbutus unedo	Érbedo
Arenaria montana	
Artemisia absinthium	
Arundo donax	
Asphodelus Albus	
Asplenium adiantum-nigrum	
Asplenium onopteris	
Asplenium trichomanes	Fento das boticas
Avenula sulcata	

<i>Bellis perennis</i>	
<i>Beta vulgaris</i>	
<i>Blechnum spicant</i>	Fenta
<i>Brachypodium pinnatum</i>	
<i>Brachypodium sylvaticum</i>	
<i>Brassica oleracea</i>	
<i>Briza maxima</i>	
<i>Calendula arvensis</i>	
<i>Calluna vulgaris</i>	Carrasca ou Queiruga
<i>Cardamine pratensis</i>	
<i>Carex extensa</i>	
<i>Carex humilis</i>	
<i>Carex paniculada</i>	
<i>Carex pilulifera</i>	
<i>Castanea sativa</i>	Castiñeiro
<i>Centaurea gallaecica</i>	
<i>Centaurea limbata</i>	
<i>Centaureum erythraea</i>	
<i>Centaureum scilloides</i>	
<i>Cirsium filipendulum</i>	
<i>Cistus psilosepalus</i>	Carpaza
<i>Cladanthus mixtus</i>	
<i>Clinopodium vulgare</i>	
<i>Conopodium majus</i>	
<i>Conopodium pyrenacum</i>	
<i>Corylus avellana</i>	Abelaira
<i>Corynephorus canescens</i>	
<i>Crataegus monogyna</i>	Estripeiro
<i>Crepis capillaries</i>	
<i>Crepis lampsanoides</i>	
<i>Cytisus multiflorus</i>	
<i>Cytisus scoparius</i>	Xesta

<i>Cytisus striatus</i>	Xesta mansa
<i>Daboecia cantabrica</i>	Daboecia
<i>Dactylis glomerata</i>	
<i>Dactylorhiza elata</i>	
<i>Dactylorhiza maculata</i>	
<i>Danthonia decumbens</i>	
<i>Daphne gnidium</i>	
<i>Davallia canadiensis</i>	
<i>Digitalis purpurea</i>	Estralotes
<i>Dryopteris affinis</i>	
<i>Dryopteris dilatata</i>	
<i>Echium rosulatum</i>	
<i>Equisetum arvense</i>	
<i>Equisetum hyemale</i>	
<i>Erica arborea</i>	Uz ou Urce Branca
<i>Erica cinerea</i>	Urce ou Carrouchas
<i>Erica scoparia</i>	
<i>Erica umbellata</i>	
<i>Erigeron acris</i>	
<i>Eucalyptus globulus</i>	Eucalipto
<i>Euphorbia agnoides</i>	
<i>Euphorbia dulcis</i>	
<i>Euphorbia hyberna</i>	
<i>Fallopia convolvulus</i>	
<i>Festuca rubra</i>	Festuca
<i>Filipendula vulgaris</i>	
<i>Fragaria vesca</i>	
<i>Frangula alnus</i>	Sanguinho
<i>Fraxinus angustifolia</i>	Freixa
<i>Fraxinus excelsior</i>	Freixo
<i>Galium boreale</i>	
<i>Galium debile</i>	

Galium palustre	
Galium papillosum	
Galium saxatile	
Galium verum	
Genista florida	
Grenium robertianum	
Gladiolus communis	
Glandora prostata	
Halimium lasianthum	
Halmium umbellatum	
Hedera helix	Hedra
Helleborus foetidus	
Heracleum sphondylium	
Hermiaria glabra	
Holcus lanatus	Herba triga
Holcus mollis	
Humulus lupulus	Lúpulo
Hyacinthoides non-scripta	
Hydrocotyle vulgaris	
Hypericum androsaemum	
Hypericum elodes	
Hypericum humifusum	
Hypericum pulchrum	
Hypochaeris radicata	
Ilex aquifolium	Acivo
Iris germanica	
Jasione montana	
Lactuca sativa	
Lamium amplexicaule	
Lapsana communis	
Laserpitium prutenicum	
Lastres limbosperma	

Lathyrus latifolius	
Lathyrus linifolius	
Laurus nobilis	Loureiro
Linum bienne	
Lonicera periclymenum	Chuchamel
Lotus corniculatus	
Luzula fosteri	
Lycopus europaeus	
Malva parviflora	
Melampyrum pratense	
Melica uniflora	
Melittis melissophyllum	
Mentha aquatica	Amenta de auga
Mentha suaveolens	Mentraste
Menyanthes trifoliata	
Mercurialis perennis	
Merendera montana	
Molinia caerulea	
Monotropa hypopitys	
Narcissus pseudonarcissus	
Nardus stricta	
Oenanthe crocata	Pé de boi
Origanum vulgare	
Ornithogalum broteri	
Oxalis corniculata	
Paeonia officinalis	
Pedicularis sylvatica	
Physospermum cornubiense	
Picris hieracioides	
Plantago coronopus	
Plantago holosteum	
Poa annua	

Polygala microphylla	
Polygala serpyllifolia	
Polygala vulgaris	
Polygonatum odoratum	
Polygonum hydropiper	Pementela
Polypodium vulgare	
Polystichum setiferum	
Populus tremula	Chopo
Potentilla erecta	
Potentilla montana	
Potentilla sterilis	
Primula acaulis	
Prunella vulgaris	Herba das feridas
Prunus avium	
Pseudarrhenatherum longifolium	
Pteridium aquilinum	Fento común
Ptrerospartum tridentatum	
Pulmonaria longifolia	
Pyrus communis	
Pyrus cordata	Pereira brava
Quercus pyrenaica	
Quercus robur	Carballo
Quercus suber	Sobreira
Ranunculus bupleuroides	
Ranunculus ololeuco	
Ranunculus penicillatus	
Ranunculus repens	Botón de ouro
Ranunculus vulbosus	
Romulea clusiana	
Rosa canina	
Rubia peregrina	
Rubus ulmifolius	Silva

Rumex acetosa	
Rumex acetosella	
Ruscus aculeatus	Xilbardeira
Salix atrocinera	Salgueiro
Saxifraga granulata	
Saxifraga lepismigena	
Saxifraga spathularis	
Scilla autumnales	
Scorzonera humilis	
Scrophularia herminii	
Scutellaria minor	
Sedum brevifolium	
Senecio aquaticus	
Senecio bayonnensis	
Sesamoides suffruticosa	
Seseli montanum	
Setaria italica	
Sherardia arvensis	
Silene gallica	
Silene laetata	
Silene latifolia	
Simethis mattiazii	
Solanum dulcamara	
Solanum tuberosum	
Soliva sessilis	
Sonchus maritimus	
Spergularia australis	
Stellaria alsine	
Stellaria holostea	Muruxa estrelada
Tamus communis	
Teucrium scorodonia	
Thalictrum flavium	

<i>Thapsia minor</i>	
<i>Thymelaea broteriana</i>	
<i>Thymus caespitius</i>	
<i>Trifolium repens</i>	Trevo branco
<i>Trifolium strictum</i>	
<i>Tuberaria globulariifolia</i>	
<i>Tuberaria guttata</i>	
<i>Ulex europaeus</i>	Toxo
<i>Ulex minor</i>	Toxo gateño
<i>Ulmus glabra</i>	
<i>Umbilicus rupestres</i>	
<i>Urtica dioica</i>	Ortiga
<i>Utricularia vulgaris</i>	
<i>Vaccinium myrtillus</i>	
<i>Veronica anagallis-acuatica</i>	
<i>Veronica beccabunga</i>	Becabunga
<i>Veronica hederifolia</i>	
<i>Veronica officinalis</i>	
<i>Veronica scutellata</i>	
<i>Vicia sepium</i>	
<i>Vinca difformis</i>	
<i>Viola riviniana</i>	
<i>Vulpia myuros</i>	

8.1.2. VALORACIÓN DA FLORA.

O estudo da valoración da flora segundo as versións actualizadas do Catálogo Nacional de Especies Ameazadas (derradeira actualización 3/9/2015), do Catálogo Galego de Especies Ameazadas (Decreto 88/2007) e da Lei 42/2007

do Patrimonio Natural e da Biodiversidade, danos como resultado a non existencia de especies ameazadas.

Na parroquia de Castasós, existe unha importante superficie de bosques nativos, representados por facies de carballeiras climáticas (*Quercus robur*, *Quercus pyrenaica*, *Quercus suber*), así como de soutos de *Castanea sativa*. Bosques que se corresponden con distintos tipos de **hábitats naturais de interese comunitario** cuxa conservación require a designación de zonas de especial conservación recollidas no Anexo I da Directiva 92/43/CEE e na Lei 42/2007 do Patrimonio Natural e Biodiversidade e que, en moitos casos, cumpren os criterios esixidos para os designados como “bosques antigos”.

Con respecto aos hábitats inventariados na zona, localízanse: Bosques Aluviais de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior* (91EO*) asociado ao río, e varias manchas de Breixeiras Secas Europeas (4030), correspondentes ao anexo 1 da Directiva 92/43/CEE do Consello de 21 de maio de 1992. E segundo o Inventario Nacional da Biodiversidade, atoparíanse: Bosques Aluviais de *Alnus glutinosa* y *Fraxinus excelsior* (91EO*) asociado ao río, varias manchas de Breixeiras Secas Europeas (4030), Breixeiras Húmidas Atlánticas de zonas temperadas de *Erica ciliaris* e *Erica Tetralix* (4020*), e Prados pobres de sega de baixa altitude (6510).

Os dous tipos de hábitats de interese comunitario: carballeiras galaico-portuguesas con *Quercus robur* e *Q. pyrenaica* (9230), e bosques de *Castanea sativa* (9260) constitúen, no ámbito da coñecida como Fraga de Casas Vellas, un exemplo singular dun bosque antigo galego e que forman un ecosistema forestal de grande interese tanto cultural como natural.

HÁBITATS PRIORITARIOS	HÁBITATS NON PRIORITARIOS
Breixeiras húmidas atlánticas de zonas temperadas de <i>Erica ciliaris</i> (4020*)	Ríos, de pisos de planicie a montano con vexetación de <i>Ranunculion</i> (3260)
Bosques aluviais de <i>Alnus glutinosa</i> e <i>Fraxinus excelsior</i> (91EO*)	Breixeiras secas europeas (4030)
	Prados pobres de sega de baixa altitude (6510)
	Carballeiras galaico-portuguesas con <i>Quercus robur</i> e <i>Q. pyrenaica</i> (9230)
	Rochedos silíceos con vexetación pioneira do <i>Sedo-Scleranthion</i> (8230)

8.2 FAUNA DA FRAGA DE CASAS VELLAS.

O estudo da fauna da Fraga de Casas Vellas elaborouse tendo en conta os seguintes obxectivos:

- Inventariado das especies de vertebrados presentes na zona de estudo.
- Valoración da zona segundo as especies de fauna que albergan, utilizarase para iso as versións actualizadas do Catálogo Nacional de Especies Ameazadas (derradeira actualización 3/9/2015), do Catálogo Galego de Especies Ameazadas (Decreto 88/2007) e a Lei 42/2007 do Patrimonio Natural e da Biodiversidade.

No estudo da fauna distinguimos tres apartados:

- As aves
- Outros vertebrados
- Invertebrados

8.2.1. INVENTARIO DAS AVES.

O inventario das aves fíxose tendo en conta a seguinte bibliografía:

- **Conde Teira, M. A. (1999).** Nomes galegos para as aves ibéricas: lista completa e comentada. *Chioglossa*, 1: 121-138.
- **Clavell, J., Copete, J. L., Gutiérrez, R., De Juana, E. & Lorenzo, J. A. (2005).** Lista de las Aves de España. SEO/BirdLife.
- **Crochet P.-A., Joynt G. (2015).** AERC list of Western Palearctic birds. July 2015 versión. Available at <http://www.aerc.eu/tac.html>.

- Na 1ª columna aparece o nome científico da ave.
- Na 2ª columna aparece o nome galego da ave.

ARDEIDAE (Garzas)

Ardea cinerea	Garza Real
---------------	------------

ANATIDAE (Parrulos)

Anas platyrhynchos	Lavanco
--------------------	---------

ACCIPITRIDAE (Aguías e voitres)

Pernis apivorus	Miñato Abelleiro
-----------------	------------------

Milvus migrans	Millafre Negro
----------------	----------------

Circaetus gallicus	Aguia Cobreira
Circus cyaneus	Gatafornela
Circus pygargus	Tartaraña Cincenta
Accipiter gentilis	Azor
Accipiter nisus	Gabián
Buteo buteo	Miñato
Hieraaetus pennatus	Aguia Calzada
FALCONIDAE (Falcóns)	
Falco tinnunculus	Lagarteiro
Falco subbuteo	Falcón Pequeno
Falco peregrinus	Falcón Peregrino
PHASIANIDAE (Perdices e faisáns)	
Alectoris rufa	Perdiz
Coturnix coturnix	Paspallás
Phasianus colchicus	Faisán
RALLIDAE (Galiñolas)	
Gallinula chloropus	Galiñola
CHARADRIIDAE (Píllaras, avefrías e similares)	
Vanellus vanellus	Avefría
SCOLOPACIDAE (Pilros, Mazaricos e similares)	
Gallinago gallinago	Becacina
Scolopax rusticola	Arcea
COLUMBIDAE (Pombos e Rulas)	
Columba palumbus	Pombo Torcaz

Streptopelia decaocto	Rula Turca
-----------------------	------------

Streptopelia turtur	Rula
---------------------	------

CUCULIDAE (Cucos)

Cuculus canorus	Cuco
-----------------	------

TYTONIDAE

Tyto alba	Curuxa
-----------	--------

STRIGIDAE (Mouchos, Bufos e Curuxas)

Strix aluco	Avelaiona
-------------	-----------

CAPRIMULGIDAE (Avenoiteiras)

Caprimulgus europaeus	Avenoiteira Cincenta
-----------------------	----------------------

APODIDAE (Cirrios)

Apus apus	Cirrio
-----------	--------

ALCEDINIDAE

Alcedo atthis	Picapeixe
---------------	-----------

UPUPIDAE

Upupa epops	Bubela
-------------	--------

PICIDAE (Petos)

Picus viridis	Peto Verde
---------------	------------

Dendrocopos major	Peto Real
-------------------	-----------

ALAUDIDAE (Laverças)

Galerida cristata	Cotovía Cristada
-------------------	------------------

Alauda arvensis	Laverca
-----------------	---------

HIRUNDINIDAE (Andoriñas)

Ptyonoprogne rupestris	Andoriña dos Penedos
------------------------	----------------------

Hirundo rustica	Andoriña
Cecropis daurica	Andoriña Dáurica
Delichon urbica	Andoriña de Cu Branco

MOTACILLIDAE (Picas e Lavandeiras)

Motacilla flava	Lavandeira Marela
Motacilla cinerea	Lavandeira Real
Motacilla alba	Lavandeira Branca

CINCLIDAE

Cinclus cinclus	Merlo Rieiro
-----------------	--------------

TROGLODYTIDAE

Troglodytes troglodytes	Carriza
-------------------------	---------

PRUNELLIDAE (Azulentas)

Prunella modularis	Azulenta
--------------------	----------

TURDIDAE (Tordos, Merlos e similares)

Erithacus rubecula	Paporrubio
Luscinia megarhynchos	Rousinol
Phoenicurus ochruros	Rabirrubio
Saxicola torquata	Chasco
Turdus merula	Merlo
Turdus pilaris	Tordo Real
Turdus philomelos	Tordo Común
Turdus iliacus	Tordo Rubio
Turdus viscivorus	Tordo Charlo

SILVIIDAE (Folosas, Papuxas e similares)

Hippolais polyglotta	Folosa Amarela
Sylvia undata	Papuxa do Mato
Sylvia atricapilla	Papuxa das Amoras
Phylloscopus collybita	Picafollas Europeo
Regulus ignicapilla	Estreliña Riscada

MUSCICAPIDAE (Papamoscas)

Ficedula hypoleuca	Papamoscas Negro
--------------------	------------------

AEGITHALIDAE

Aegithalus caudatus	Ferreiriño Rabilongo
---------------------	----------------------

PARIDAE (Ferreiriños)

Parus cristatus	Ferreiriño Cristado
Parus ater	Ferreiriño Negro
Parus caeruleus	Ferreiriño Azul
Parus major	Ferreiriño Real

SITTIDAE

Sitta europaea	Gabeador Azul
----------------	---------------

CERTHIIDAE (Gabeadores)

Certhia brachydactyla	Gabeador
-----------------------	----------

ORIOIDAE

Oriolus oriolus	Ouriolo
-----------------	---------

LANIIDAE (Picanzos)

Lanius collurio	Picanzo Vermello
-----------------	------------------

CORVIDAE (Corvos, pegas e similares)

Garrulus glandarius	Gaio
---------------------	------

Pica pica	Pega
Corvus corone	Corvo Pequeno
Corvus corax	Corvo Grande
STURNIDAE (Estorninhos)	
Sturnus vulgaris	Estorninho Pinto
Sturnus unicolor	Estorninho Negro
PASSERIDAE (Pardais)	
Passer domesticus	Pardal
Passer montanus	Pardal Montés
FRINGILLIDAE (Pimpíns, Liñaceiros e similares)	
Fringilla coelebs	Pimpín
Fringilla montifringilla	Pimpín do Norte
Serinus serinus	Xirín
Carduelis chloris	Verderolo
Carduelis carduelis	Xílgaro
Carduelis spinus	Úbalo
Carduelis cannabina	Liñaceiro
Pyrrhula pyrrhula	Cardeal
EMBERIZIDAE (Escribentas)	
Emberiza citrinella	Escribenta Amarela
Emberiza cirulus	Escribenta Común
Emberiza cia	Escribenta Riscada
Miliaria calandra	Trigueirón

8.2.2. VALORACIÓN DAS AVES.

A valoración da avifauna fíxose segundo as versións actualizadas do Catálogo Nacional de Especies Ameazadas (derradeira actualización 3/9/2015), do Catálogo Galego de Especies Ameazadas (Decreto 88/2007), da Lei 42/2007 do Patrimonio Natural e da Biodiversidade.

- **CNEA:** Catálogo Nacional de Especies Ameazadas (Real Decreto 139/2011).
- **CGEA:** Catálogo Galego de Especies Ameazadas (Decreto 88/2007)
- **Lei 42/2007:** do Patrimonio Natural e da Biodiversidade.
- **IE :** Interese especial.
- **Anexo IV:** da Lei 42/2007, das especies obxecto de medidas de conservación especiais en cuanto o seu hábitat, co fin de asegurar a súa supervivencia e a súa reprodución na súa área de distribución.
- **CE:** Conservación especial.
- **PE:** Perigo de Extinción
- **V:** Vulnerable

VALORACIÓN			
Especies: AVES	CNEA	CGEA	Lei42/2007
Ardea cinerea	IE		
Pernis apivorus	IE		
Milvus migrans	IE		Anexo IV (CE)
Circus cianeus	IE		
Circua pygargus	IE		
Falco peregrinus			Anexo IV (CE)
Vanellus vanellus		PE	
Gallinago gallinago		PE	
Caprimulgus europaeus			Anexo IV (CE)
Apus apus			
Alcedo atthis			Anexo IV (CE)
Picus viridis	IE		
Dendrocopos major			
Galerida cristata	IE		
Ptyonoprogne rupestris	IE		
Prunella modularis	IE		
Hippolais polyglotta	IE		
Sylvia undata			Anexo IV (CE)
Regulus ignicapilla	IE		
Ficedula hypoleuca	IE		
Parus cristatus	IE		
Parus ater	IE		
Parus caeruleus	IE		
Lanius collurio			Anexo IV (CE)
Fringilla coelebs	IE		

8.2.3 INVENTARIO DOUTROS VERTEBRADOS.

Procedeuse á elaboración dun inventario de especies de fauna presentes dentro do espazo e as súas inmediacións. Tívoise en conta ás características ambientais e biolóxicas do lugar, así coma a querenza de cada unha das especies ao tipo de hábitats presentes.

O inventario faise tras revisión bibliográfica de cada unha das especies, anuarios, atlas, e observacións propias in situ.

PEIXES

Anguilla anguilla	Anguía
Pseudochondrostoma duriense	Boga, Escalo
Salmo trutta fario	Troita
Squalius carolitertii	Cacho, Escalo

ANFIBIOS

SALAMANDRIDAE

Salamandra salamandra	Píntega común
Lissotriton boscai (=Triturus)	Limpafontes común
Lissotriton helveticus	Limpafontes palmado
Triturus mamoratus	Limpafontes verde

DISCOGLOSSIDAE

Alytes obstetricans	Sapiño comadrón
Discoglossus galganoi	Sapiño pintoxo

BUFONIDAE

Bufo bufo	Sapo común
Epidalea calamita	Sapo corriqueiro

RANIDAE

Rana iberica	Ra patilonga
Rana temporaria	Ra vermella
Pelophylax perezi (=Rana)	Ra verde

RÉPTILES

LACERTIDAE

Timon lepidus (=Lacerta lepida)	Lagarto arnal.
Lacerta schreiberi	Lagarto das silvas
Podarcis bocagei	Lagartixa galega

ANGUIDAE

Anguis fragilis	Escáncer común
-----------------	----------------

SCINCIDAE

Chalcides striatus	Esgonzo común
--------------------	---------------

COLUBRIDAE

Malpolon monspessulanus	Cobregón
Coronella austriaca	Cobra lagarteira
Natrix maura	Cobra viperina

Natrix natrix

Cobra de colar

VIPERIDAE

Vipera seoanei

Víbora de seoane

MAMÍFEROS

Mamíferos Insectívoros

ERINACEIDAE

Erinaceus europaeus

Ourizo cacho

TALPIDAE

Talpa occidentalis

Toupa ibérica

Galemys pyrenaicus

Aguaneira

SORICIDAE

Sorex minutus

Furafollas pequeno

Sorex granarius

Furafollas ibérico

Crocidura suaveolens

Furaño de xardín

Crocidura russula

Furaño común

RHINOLOPHIDAE

Rhinolophus ferrumequinum

Morcego de ferradura grande

Rhinolophus hipposideros

Morcego pequeno de ferradura

VESPERTILIONIDAE

Pipistrellus pipistrellus	Morcego común
---------------------------	---------------

Barbastella barbastellus	Morcego das fragas
--------------------------	--------------------

MOLOSSIDAE

Tadarida teniotis	Morcego rabudo
-------------------	----------------

Mamíferos lagomorfos

LEPORIDAE

Oryctolagus cuniculus	Coello
-----------------------	--------

Lepus granatensis	Lebre
-------------------	-------

Mamíferos roedores

MURIDAE

Rattus rattus	Rata cincenta
---------------	---------------

Rattus norvegicus	Rata común
-------------------	------------

Mus musculus	Rato
--------------	------

Apodemus sylvaticus	Rato do campo
---------------------	---------------

CRICETIDAE

Arvicola sapidus	Rata de auga
------------------	--------------

Microtus lusitanicus	Corta dos prados
----------------------	------------------

Microtus agrestes	Trilladeira dos campos
-------------------	------------------------

SCIURIDAE

Scirius vulgaris

Esquíó

GLIRIDAE

Eliomys quercinus

Leirón careto

Mamíferos carnívoros

MUSTELIDAE

Mustela nivalis

Denociña

Mustela putorius

Furón

Meles meles

Teixugo

Lutra lutra

Lontra

CANIDAE

Vulpes vulpes

Raposo

Canis lupus signatus

Lobo

FELIDAE

Felis silvestres

Gato bravo

VIVERRIDAE

Genetta genetta

Algaria

Mamíferos suídos

SUIDAE

Sus scrofa

Porco bravo

8.2.4. VALORACIÓN DOUTROS VERTEBRADOS.

A valoración dos vertebrados fíxose segundo as versións actualizadas do Catálogo Nacional de Especies Ameazadas (derradeira actualización 3/9/2015), do Catálogo Galego de Especies Ameazadas (Decreto 88/2007) e da Lei 42/2007 do Patrimonio Natural e da Biodiversidade.

- **CNEA:** Catálogo Nacional de Especies Ameazadas (Real Decreto 139/2011).
- **CGEA:** Catálogo Galego de Especies Ameazadas (Decreto 88/2007).
- **Lei 42/2007:** do Patrimonio Natural e da Biodiversidade.
- **Anexo II:** da Lei 42/2007, de especies de interese comunitario para cuxa conservación é necesario designar zonas especiais de conservación (ZEC).
- **Anexo V:** da Lei 42/2007, especies de interese comunitario que requiran unha protección estrita (EPE).
- **Anexo VI:** da Lei 42/2007, especies de interese comunitario (IC) cuxa recollida na natureza e cuxa explotación poden ser obxecto de medidas de xestión.
- **IE:** Interese especial
- **V:** Vulnerable.

VALORACIÓN				
Especies VERTEBRADOS	Endemismos	CNEA	CGEA	Lei 42/2007
<i>Pseudochondrostoma duriense</i>	si			
<i>Triturus boscai</i>	si	IE		
<i>Triturus helveticus</i>		IE		
<i>Discoglossus galganoi</i>	si			Anexo II(ZEC) e Anexo V(EPE)
<i>Alytes obstetricans</i>				Anexo V(EPE)
<i>Rana temporaria</i>				Anexo VI (IC)
<i>Rana iberica</i>				Anexo V (EPE)
<i>Pelophylax perezi</i>				Anexo VI (IC)
<i>Lacerta schreiberi</i>				Anexo II(ZEC) e Anexo V (EPE)
<i>Malpolon monspessulanus</i>	si			
<i>Coronella austriaca</i>		IE		
<i>Galemys pyrenaicus</i>		V	V	Anexo II (ZEC) e Anexo V (EPE)
<i>Talpa occidentalis</i>	si			
<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>		V	V	Anexo II (ZEC)
<i>Rhinolophus hipposideros</i>			V	Anexo II (ZEC)
<i>Barbastella barbastellus</i>				Anexo II (ZEC)
<i>Felis silvestres</i>				Anexo V (EPE)
<i>Genetta genetta</i>				Anexo VI (IC)
<i>Mustela putorius</i>				Anexo VI (IC)
<i>Lutra lutra</i>				Anexo II(ZEC) e Anexo V (EPE)

8.2.5 INVENTARIO DE INVERTEBRADOS.

Algúns dos invertebrados artrópodos de interese presente no entorno do espazo son os seguintes:

CLASE INSECTOS:

ORDEN DIPTEROS

Phytosciara flavipes

Tephritis vespertina

ORDEN LEPIDOPTERA

Vanessa atalanta

Lythria sanguinaria

Pieris napi

Branca verdinervada

Lycaena phlaeas

Callophyis rubi

Chloroclysta siterata

Rhodometra sacraria

Leptotes pirithous

Gris estreada

Polyommatus icarus

Dous puntos

Boloria selene

Perlada castaña

Pararge aegeria

Volvoreta dos muros

Colias crocea

Polia nebulosa

Mellicta athalia

ORDEN ODONATA

Calopteryx virgo	Cabaliño do demo
Oxygastra curtisii cnea	

ORDEN COLEOPTERA

Dorcus parallelipedus	Cervo volante menor
Platycerus spinifer	
Helophoridae sp	
Hydroporus nigrita	
Hydroporus tessellatus	
Hydroporus vagepictus	
Hydraena barroisi	
Hydraena brachymera	
Hydraena inapicipalpis	
Hydraena corinna	
Nebrioporus carinatus	
Stictonectes epipleuricus	
Stictonectes lepidus	
Agabus bipustulatus	
Agabus paludosus	
Anacaena globulus	
Deronectes angusi	
Dryops luridus	
Dytiscus circumflexus	
Kissister minimus	
Nimbus contaminatus	
Aphodius fimetarius	
Lucanus cervus	Cervo volante
Cerambyx cerdo	
Nebrioporus carinatus	
Deronectes angusi	

Moluscos

Clase Gastropoda

Orden Stylommatophora

Geomalacus maculossus Babosa terrestre

8.2.6 VALORACIÓN DE INVERTEBRADOS.

A valoración dos invertebrados fíxose segundo as versións actualizadas do Catálogo Nacional de Especies Ameazadas (derradeira actualización 3/9/2015), do Catálogo Galego de Especies Ameazadas (Decreto 88/2007) e da Lei 42/2007 do Patrimonio Natural e da Biodiversidade.

- **CNEA:** Catálogo Nacional de Especies Ameazadas (Real Decreto 139/2011).
- **CGEA:** Catálogo Galego de Especies Ameazadas (Decreto 88/2007).
- **Lei 42/2007:** do Patrimonio Natural e da Biodiversidade.
- **Anexo II:** da Lei 42/2007, de especies de interese comunitario para cuxa conservación é necesario designar zonas especiais de conservación (ZEC).
- **Anexo V:** da Lei 42/2007, especies de interese comunitario que requiran unha protección estrita (EPE).
- **IE:** Interese especial.
- **V:** Vulnerable.

VALORACION			
INVERTEBRADOS	CNEA	CGEA	Lei 42/2007
Oxygastra curtisii	V		Anexo II (ZEC) e Anexo V (EPE)
Cerambyx cerdo			Anexo II (ZEC) e Anexo V (EPE)

9 ACCESOS E POSIBLES GRAVAMES EXISTENTES SOBRE O ESPAZO NATURAL.

9. ACCESOS E POSIBLES GRAVAMES EXISTENTES SOBRE O ESPAZO NATURAL.

Os accesos ao espazo natural da Fraga de Casas Vellas son os seguintes:

1. Polo Norte accedese polas parroquias de Moneixas,.Regoufe, Covas e Gate a través de pistas municipais.
2. Polo Sur a través de camiños públicos municipais.
3. Polo Oeste a través da estrada Nacional 525.
4. Polo Leste a través da PO 902 Lalín – O Irixo.

Os gravames existentes no espazo natural é o proxecto da Liña de Alta Tensión (LAT) de 132 KV O Irixo-Lalín de Unión Fenosa Distribución ao seu paso por Catasós, principalmente na afectación a Fraga de Casas Vellas, onde existe unha importante superficie de bosques nativos, representados por facies de carballeiras climácicas (*Quercus robur*, *Quercus pyrenaica*, *Quercus suber*), así como de soutos de *Castanea sativa*. Bosques que se corresponden con distintos tipos de hábitats de interese comunitario (Anexo I da Directiva 92/43/CEE e da Lei 42/2007) e que, en moitos casos, cumpren os criterios esixidos para os designados como “bosques antigos”.

Así mesmo a zona de continuidade ao longo do río Quintela está afectada segundo a lexislación de augas vixente por unha:

- **Zona de policía:** constituída por unha franxa lateral de cen metros de anchura a cada lado, contados a partir da liña que delimita o cauce, na que se condiciona o uso do solo e as actividades que nel se desenvolvan. O seu tamaño pódese ampliar hasta recoller a zona de fluxo preferente, a cal é a zona constituída pola unión da zona onde se concentra preferentemente o fluxo durante as avenidas e da zona onde, para a avenida de 100 anos de período de retorno, se poidan producir

graves danos sobre as persoas e os bens, quedando delimitado o seu límite exterior mediante a envolvente de ambas zonas.

- **Zona de servidume:** franxa situada lindante co cauce, dentro da zona de policía, con ancho de cinco metros, que se reserva para usos de vixilancia, pesca e salvamento.

10. DESCRIPCIÓN SOCIOECONÓMICA DO CONTORNO.

10. DESCRIPCIÓN SOCIOECONÓMICA DO CONTORNO.

Datos Xeográficos:
Extensión (km²): 326,83
% Provincia: 7,27%
Parroquias: 52
Entidades: 379

Este estudo socioeconómico do contorno da zona obxecto do ENIL, realízase cos datos obtidos do INE (Instituto Nacional de Estatística) para o municipio de Lalín.

Poboación por sexo, municipio e idade (grupos quinquenais)

Población de LALIN por sexo y edad 2014 (grupos quinquenais)			
EDAD	HOMBRES	MUJERES	TOTAL
0-4	401	358	759
5-9	413	369	782
10-14	377	364	741
15-19	388	381	769
20-24	491	470	961
25-29	567	606	1.173
30-34	750	751	1.501
35-39	847	786	1.633
40-44	797	762	1.559
45-49	720	734	1.454
50-54	703	738	1.441
55-59	636	669	1.305
60-64	561	600	1.161
65-69	598	607	1.205
70-74	417	545	962
75-79	490	518	1.008
80-84	367	517	884
85-	260	600	860
TOTAL	9.783	10.375	20.158

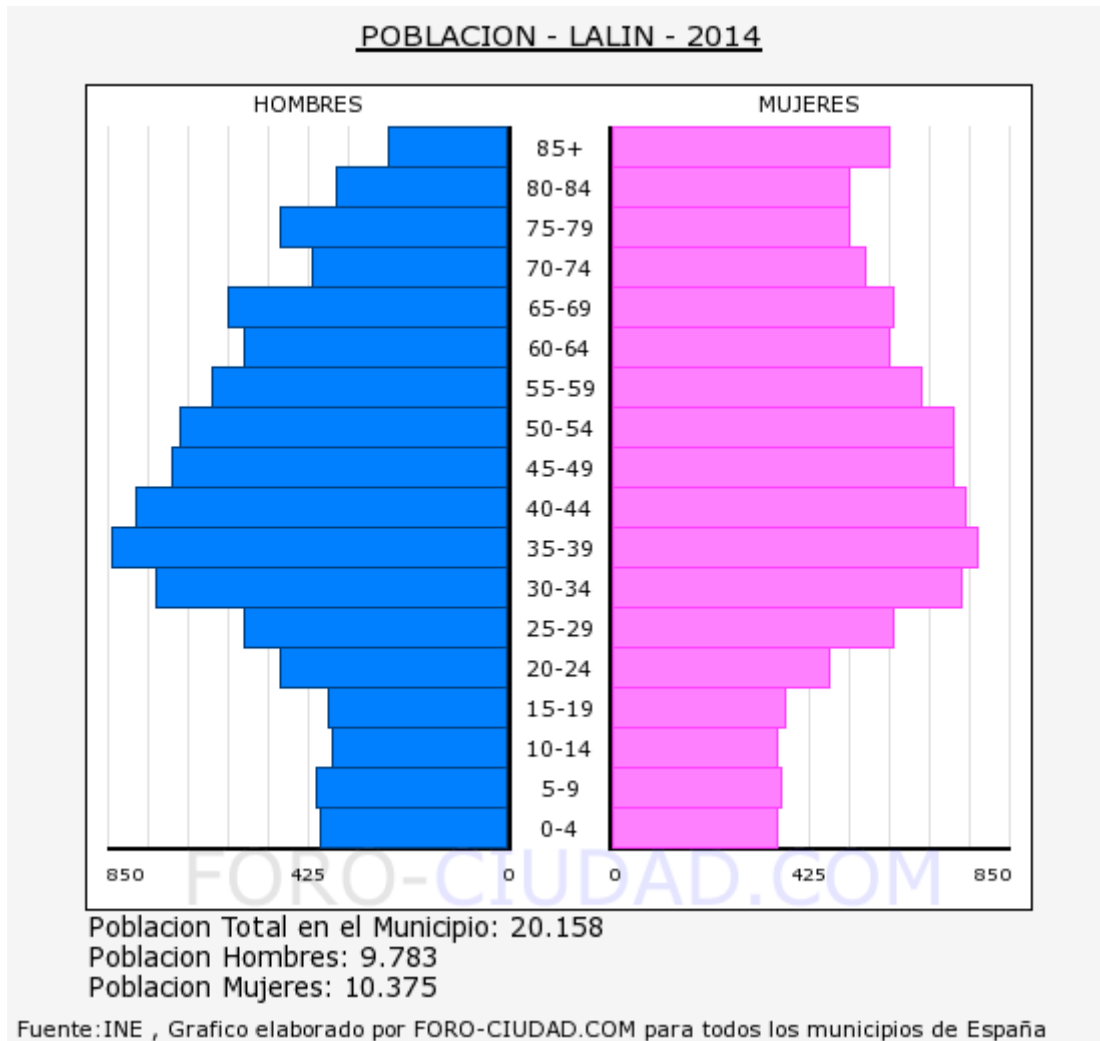
Datos Demográficos:

Poboación Total: 20.158 habitantes.

Homes: 9.783

Mulleres: 10.375

Densidade (hab/km2): 61,67

Desta pirámide dedúcese as seguintes conclusións:

- Existe un estreitamento cara a súa base, debido ao descenso da mocidade no municipio, isto produce un avellentamento da poboación que se debe ao descenso do índice da natalidade nas dúas últimas décadas.
- Existe en xeral unha igualdade entre o número de homes e mulleres, sendo un pouco superior os valores da muller debido a esperanza de vida.
- Existe un aumento do grado de avellentamento da poboación debido as melloras das condicións de vida, nutrición, hixiene e asistencia sanitaria.

A poboación no municipio de Lalín é de 20.158 habitantes e está dividida entre o núcleo urbano onde hai mais de 10.000 veciños e as 52 parroquias do rural.

A comarca do Deza está formada polos municipios de Agolada, Dozón, Lalín Rodeiro, Silleda e Vila de Cruces. Situada no interior da provincia, destaca pola súa extensión e caracterízase pola importancia das actividades vinculadas a gandería (especialmente produción de leite e porcino) e aos aproveitamentos agroforestais, así como un incipiente proceso de industrialización.

A súa situación xeográfica, no interior do triángulo Santiago- Pontevedra- Ourense, a converten nun dos centros neurálxicos da Galicia interior.

O municipio de Lalín se constitúe como o centro de atracción comercial da zona.

O concello de Lalín , cunha superficie de 326,83 Km², é un dos municipios de maior extensión de toda Galicia e goza dunha situación privilexiada no corazón da comarca do Deza. Pola súa situación xeográfica, denomínase “ Kilómetro cero” de Galicia por ser equidistante coas principais cidades, que converten a Lalín nun importante enclave loxístico dentro da comunidade autónoma.

A evolución de Lalín nos últimos anos propiciou un cambio importante con respecto a súa estrutura socioeconómica da vila, pasando de ser un simple centro de distribución e comercio nun medio eminentemente rural, a converterse nun núcleo urbano no que o sector industrial, o comercio e os servizos ocupan un lugar fundamental. Na actualidade este municipio conta cunha economía moi diversificada, xa que a tradicional actividade agrícola e gandeira foi abrindo portas progresivamente nas últimas décadas a un sector industrial en expansión, principalmente importante nas ramas do téxtil, do aluminio e da construción.

As condicións socioeconómicas, a súa localización xeográfica e o apoio institucional proxectan a Lalín como un municipio con grandes expectativas de crecemento. Factores determinantes deste proxecto son a mellora das infraestruturas, como a autopista Santiago - Ourense, así como a creación de novos servizos como a Cidade do Transporte.

No municipio de Lalín existen dous parques empresarias, o Polígono Empresarial Lalín 2000 e o Parque Empresarial de Botos.

O primeiro suma máis de medio millón de metros cadrados de superficie bruta e foi executado en tres fases:

- A primeira fase conta cuns 139.000 metros cadrados útiles, quedando apenas uns dos mil dispoñibles.
- A segunda, máis coñecida como Cidade do Transporte de Lalín, divídese en 40 parcelas sobre un terreo de 48.000 metros cadrados.
- A terceira, engade 107.000 metros útiles en 19 parcelas.

Na actualidade traballase no proxecto de ampliación dunha cuarta fase que estaría enfocada cara un concepto de parque ecolóxico e sostible; buscando un perfil de uso comercial e con naves de reducido tamaño, en contraposición a outras zonas empresariais da comarca máis enfocadas a captación de grandes empresas.

En Lalín 2000 hai instaladas 57 empresas de diversos sectores, entre as que predominan as empresas de construción, téxtil, metal e agrícolas-gandeiras. Este polígono conta cunha saída a AP-53 entre Santiago de Compostela e Ourense, quedando a capital galega a menos de 30 minutos.

Distancias as cidades galegas:

- o Santiago- 48 km.
- o A Coruña- 117 km.
- o Ferrol- 135 km.
- o Lugo- 75 km.
- o Ourense- 59 km.
- o Vigo- 127 km.
- o Pontevedra- 102 km.

O outro parque é o Polígono Empresarial de Botos, promovido e xestionado polo concello de Lalín, levouse a cabo nunha única fase e posúe unha superficie industrial de 163.000 metros cadrados sobre un total de 205.000.

Na actualidade desenrolan a súa actividade aquí aproximadamente unha véntena de empresas de variados sectores, sendo os máis destacados o metalúrxico, o de a madeira ou o de a alimentación. A óptima localización do municipio de Lalín é un dos puntos fortes desta superficie industrial. A AP-53, cunha conexión apenas a dous kilómetros de Botos, supón a súa principal vía de comunicación; ao que hai que sumar a AP-9 a uns 52 kilómetros de distancia. Ademais, Lalín conta cunha terminal de carga ferroviaria propia.

A estrutura económica da comarca do Deza asenta o seu principal pilar en Lalín, onde se atopa a maior diversificación e un maior nivel de modernización tanto das instalacións como dos procesos produtivos das empresas. O municipio lalinense concentra a maior parte da actividade industrial, con medias que incluso superan as da provincia de Pontevedra.

Deza constitúe para a provincia de Pontevedra unha importante fonte de riqueza económica no sector gandeiro, como o demostran os últimos datos do IGE, nos que a comarca representa un 72% do total provincial. Por municipios destaca Lalín que representa o 31% do total do número de explotacións da comarca.

Destaca neste concello o Laboratorio de Mouriscade, pertencente a Deputación de Pontevedra, que presenta entre outros unha liña de análise de produtos destinados a alimentación animal: ensilados, pensos e materias primas. A finca de Mouriscade desenrola ademais proxectos de colaboración tanto con entidades públicas como privadas.

No apartado festivo, a “Feira do Cocido”, que se celebra cada ano o domingo anterior ao carnaval, é o máximo expoñente do municipio de Lalín. Esta feira conseguiu alcanzar unha repercusión importante en foros nacionais e internacionais un feito ao que contribuíu o esforzo de promoción realizado dende o Concello. Outra das feiras destacables é a do cabalo, que se celebra na primeira semana do mes de abril e serve para que cabaleiros e gandeiros de toda Galicia acudan a participar nas diferentes actividades.

11. NORMATIVA URBANÍSTICA APLICABLE AO SOLO ONDE SE LOCALIZA O ESPAZO NATURAL

11. NORMATIVA URBANÍSTICA APLICABLE AO SOLO ONDE SE LOCALIZA O ESPAZO NATURAL.

A normativa urbanística aplicable ao solo onde se localiza o espazo natural, ENIL Fraga de Casas Vellas é o Plan de Ordenación Municipal (PXOM).

O Concello de Lalín dispón dun Plan de Ordenación Municipal (PXOM), que foi aprobado definitivamente polo Pleno da Corporación Municipal en sesión extraordinaria celebrada en data de 5 de febreiro de 1.999, publicándose dito acordo no Diario Oficial de Galicia nº 33 de 18 de febreiro de 1.999.

Segundo figura nos planos do PXOM o ámbito para o que se propón a declaración do ENIL conta coa seguinte delimitación ou réxime do solo:

“ Solo Rústico de Especial Protección Forestal”.

“ Solo Rústico de Especial Protección de Cauces e Ribeiras”

“ Solo Rústico de Protección Ordinaria”.

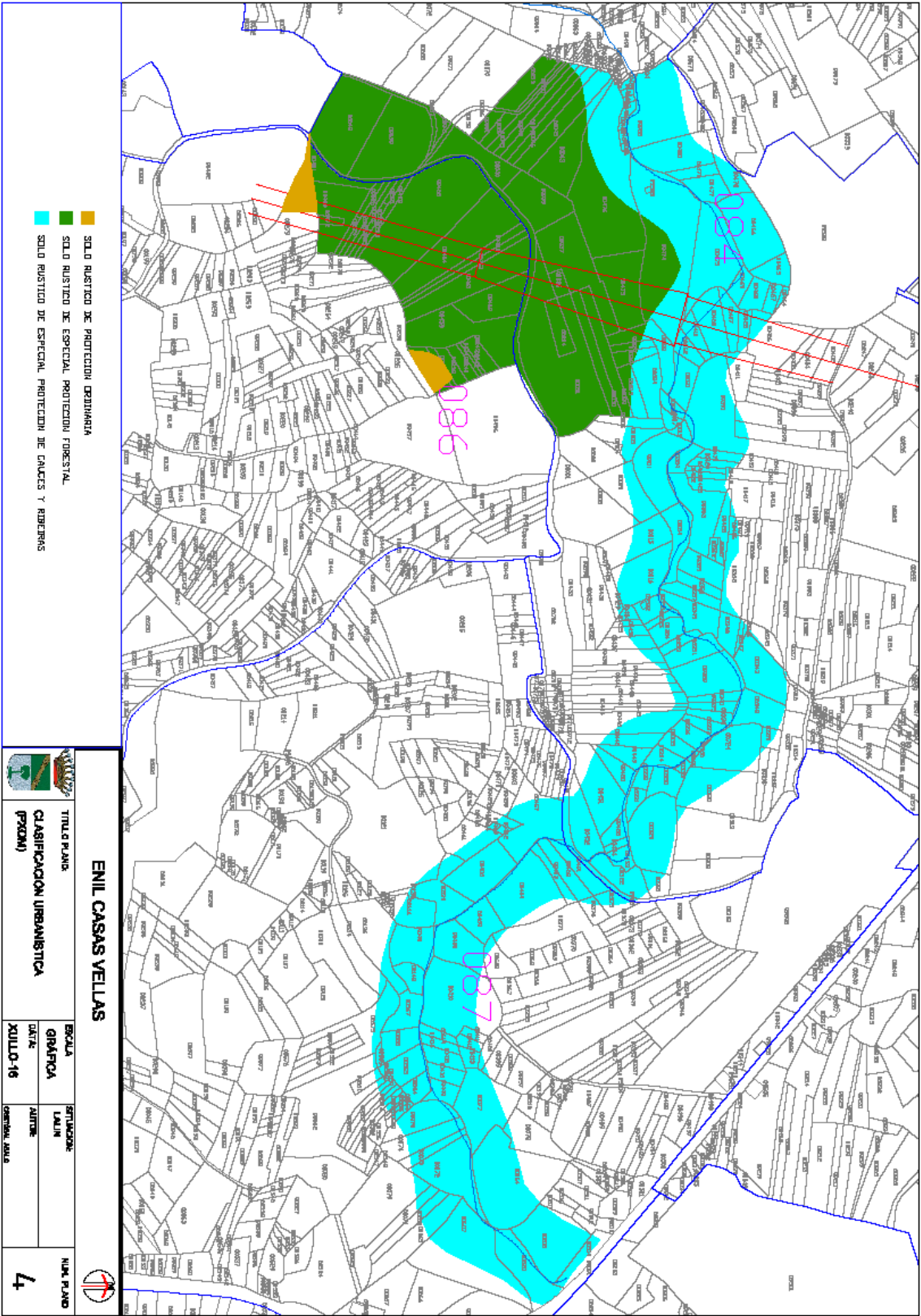
Tamén para esta zona obxecto de estudo terase en conta a clasificación que propón a “Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do Solo de Galicia”, que establece no seu artigo 31.1.a) e no 34 cales son os terreos que se clasifican como **Solos Rústicos de Especial Protección**, e defíneos como “aqueles terreos afectados polas lexislacións sectoriais de protección do dominio público marítimo-terrestre, hidráulico ou de infraestruturas ou polas de protección dos valores agrícolas, gandeiros, forestais, paisaxísticos, ambientais, naturais ou culturais”.

A mesma lei tamén define o **Solo Rústico de Protección de Espazos Naturais**, como o constituído polos terreos sometidos a algún réxime de protección por aplicación da lexislación de conservación da natureza ou da lexislación reguladora dos espazos naturais, a flora e a fauna.

Así mesmo a zona de estudo compre aplicarlle tamén a normativa sobre o **Solo rústico de protección das augas**, constituído polos terreos situados fora dos

núcleos rurais e do solo urbano definidos como dominio público hidráulico na respectiva lexislación sectorial, as súas zonas de policía e as zonas de fluxo preferente.

Axúntase plano do PXOM onde aparece a zona obxecto de estudo.

12. USOS E APROVEITAMENTOS DOS RECURSOS NATURAIS DO ESPAZO NATURAL QUE SE VAI PROTEXER ASI COMO USO DO SOLO DAS AREAS CONTIGUAS

12. USOS E APROVEITAMENTOS DOS RECURSOS NATURAIS DO ESPAZO NATURAL QUE SE VAI PROTEXER ASI COMO USO DO SOLO DAS AREAS CONTIGUAS.

A zona de estudo para o ENIL Fraga de Casas Vellas conta cunha paisaxe rica e diversa, cuxos valores como conxunto paisaxístico e natural o fan merecente dunha xestión acorde coa súa conservación, polo menos do seu estado actual, para asegurar o mantemento deste recurso.

As parcelas que conforman a zona de estudo son fincas particulares dos veciños da zona, sendo unha mestura de castiñeiros, carballos e bidueiros dirixidas basicamente a obtención de produtos para o autoconsumo, son os denominados cultivos tradicionais, onde predominan os usos e aproveitamentos forestais de masas autóctonas principalmente destinado a leña, e onde é destacable a presenza de varios soutos destinados a produción de castaña, sendo os labores agrícolas de carácter manual, resultando escaso o uso de maquinaria agrícola.

Os carballos demoucábanse a certa altura do tronco para aproveitar a leña das polas, a demouca repetíase cada 10 anos ou quince para volver a aproveitar a leña das mesmas árbores, durante a operación de demouca deixábase unha pola pequena para facer de tirazumes. A consecuencia do derramado periódico, fórmanse nas árbores os característicos muñóns dos carballos destinados a produción de leña. Neste espazo hai tamén carballos que nunca foron demoucados, algúns porque son novos outros porque quizais estaban destinados á produción das vigas empregadas na construción das casas mais humildes.

Gran parte dos castiñeiros están enxertados con variedades de castaña pero hai tamén castiñeiros bravos, segundo os veciños donos das parcelas a mellor madeira é a do castiñeiro bravo, o castiñeiro sen enxertar, esta era a madeira empregada nos pazos. As variedades enxertadas son a Negra, Temperá, Pelada e Patacuda. A principal variedade foi a 'Negra', cunha castaña grande é

sa. A 'Patacudá' é unha variedade máis recente. En canto ás datas de produción as primeiras castañas son as da 'Temperá' dos últimos días de setembro, a 'Negra' vai a continuación, a primeiros de outubro; 'Pelada' e 'Patacudá' veñen mais tarde, sempre en outubro. Todas estas variedades son 'variedades tradicionais' empregadas durante séculos, ben adaptadas ás condicións climáticas da zona. Os castiñeiros enxertados identifícanse pola liña do enxerto que se aprecia durante toda a vida da árbore.

Os castiñeiros enxertados e os carballos demoucados precisan copas amplas, ben expostas á luz, para ser produtivas. Esa condición conséguese mediante unha baixa densidade e a renovación periódica das copas e as podas. Ó deixar de aproveitar a leña dos carballos e de podar os castiñeiros, as copas das árbores entran en competencia e, pouco a pouco van perdendo vigor. Por outra banda ó deixar de rozar o soute vaise naturalizando a medida que van emerxendo bidueiros, novos carballos e castiñeiros bravos e outras especies. A pesares do abandono, a forma de manexo das copas das árbores pódese apreciar perfectamente durante moitísimas décadas. Unha cultura que é unha parte da historia agraria de Galicia e da comarca de Lalín. Algúns elementos de esa cultura teñen valor para a actual agricultura. Por exemplo as variedades teñen un valor de uso actual, a lo menos algunhas delas.

Nesta zona consérvanse aínda os elementos da cultura na que se creou.

O espazo presenta tamén prados de sega intercalados.

Por todo isto se sinalarán unha serie de obxectivos globais e específicos e as medidas a ter en conta para a xestión do espazo natural.

OBXECTIVOS XERAIS:

1. Preservar a integridade da paisaxe como un recurso natural máis, mantendo un equilibrio sustentado entre os seus aproveitamentos e usos e o medio que o constitúe.

2. Limitar de forma efectiva todas aquelas actuacións que alteren dalgunha forma o valor paisaxístico do medio natural.
3. O ENIL é unha figura de sensibilización e concienciación na importancia destas zonas garantindo a súa protección e evitando o seu deterioro.
4. Fomentar os usos e actividades que potencien e poñan en valor os recursos naturais, evitando actuacións que poñan en perigo este espazo natural.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS:

- Conservar este espazo para poder mostrar o manexo que antes se facía tanto nos carballos como nos castiñeiros.
- Empregar este espazo para mostrar as características das variedades locais de castiñeiro en árbores que terían que ser podados.
- Converter este lugar nunha zona máis atractiva para poder desenvolver actividades de lecer da natureza.
- Dar a coñecer os seus valores naturais e as vantaxes de protexer estes espazos tales como o seu valor paisaxístico, xa que esta zona está declarada de forma provisional como Lugar de Especial Interese Paisaxístico (LIP).

MEDIDAS:

Entre as medidas de protección a establecer é importante considerar aquelas orientadas a evitar a difusión das enfermidades do castiñeiro, a tinta e o cancro, ocasionadas por *Phytophthora cinnamomi* e *Chyphonectria parasitica*.

Outra medida de conservación é evitar a plantación de híbridos euro-asiáticos de castiñeiro no espazo protexido.

Creación dun espazo natural no Concello de Lalín (Novos espazos naturais con protección, sinalización, turismo, información, calidade, etc).

Elaboración dun **Plan de Conservación** que establecerá os usos e actividades posibles que se consideren necesarias para a conservación do espazo.

Para a xestión do espazo por parte do Concello de Lalín terase en conta:

- A integración das políticas medio ambientais.
 - A coordinación administrativa.
 - O fomento da participación local.
- Para a súa conservación, mediante a:
- Educación: dando a coñecer os lugares aos cidadáns para que se comprometan tamén na conservación, xa que “non se pode conservar o que non se coñece”.
 - Concienciación e sensibilización das autoridades e demais institucións.
 - Difusión da información nos medios de comunicación.
 - Uso racional e sustentable mediante a coordinación das iniciativas e a posta en valor dos recursos.
 - Participación dos sectores sociais involucrados (educadores, periodistas, científicos...) para acelerar o cambio de conciencia co fin da unidade ambiental.

13 ACTIVIDADES QUE SE PREVÉ QUE SE POIDAN DESENVOLVER.

13. ACTIVIDADES QUE SE PREVÉ QUE SE POIDAN DESENVOLVER

O Enil Fraga de Casas Vellas conta cunha paisaxe rica e diversa, cuxos valores como conxunto paisaxístico e natural o fan merecente dunha xestión acorde coa súa conservación, polo menos do seu estado actual para asegurar o mantemento deste recurso.

13.1 ACTUACIÓNS DE MELLORAS PROPOSTAS NO ESPAZO A PROTEXER

- Favorecer o mantemento dos recursos naturais actuais procurando restablecer as áreas e os recursos degradados pola acción humana.
- Dotar ao Enil dos medios técnicos e humanos necesarios para asegurar o correcto desenvolvemento das tarefas de protección e conservación.
- Vixiarase a zona de estudo para que non se introduzan especies exóticas que poidan competir coa vexetación natural ou restar naturalidade e interese a vexetación actual.
- Preservarase a integridade da paisaxe como un recurso natural mais, mantendo un equilibrio sustentado entre os seus aproveitamentos e usos e o medio que o constitúe.
- Velarase pola conservación das marxes, leitos e ribeiras dos cursos de auga así definidos pola lexislación de augas. Así minimizarase os impactos que puidesen producir a realización de obras que supoñan a modificación da estrutura ou vexetación característica destes elementos.
- Poderanse efectuar tratamentos ou aproveitamentos intensos nas masas ou bosquetes de especies invasoras ou foráneas con obxecto de proceder ao seu control e erradicación
- Mellora e fomento das actividades tradicionais compatibles co mantemento dos valores ambientais.

13.2 ACTIVIDADES PARA FOMENTAR O USO DO ESPAZO A PROTEXER

- Sinalización: debe incluír un panel principal onde se sinale o percorrido da zona a protexer xunto coas especies arbóreas representativas, así como da fauna que hai que protexer.
- Mantemento de todos os paneis interpretativos e das sinais indicadoras da ruta da zona a protexer.
- Invitar e motivar a cidadanía a que participen coas súas iniciativas e propostas a concienciar aos cidadáns a recuperar uns bens para o lecer de todos.
- Actividades para a formación educativa e outras accións semellantes sobre o ENIL como ofrecer programas de visitas guiadas dende o concello con monitor de educación ambiental dirixidos aos grupos escolares e outros grupos organizados.

13.3 ACTIVIDADES ENCAMIÑADAS Á DIVULGACIÓN DO ESPAZO A PROTEXER

- Páxina web da concellaría de Medio Ambiente do Concello de Lalín.
- Participación en campañas de información sobre os valores do espazo protexido e concienciación ambiental orientadas aos usuarios e cidadáns do municipio.
- Facer unha guía- tríptico sobre o espazo natural a protexer.
- Aproveitaranse para a difusión do material divulgativo as instalacións existentes, como as oficinas de información turística municipal.
- Charlas e debates, participación de expertos, representantes de organizacións e ecoloxistas.

14 NECESIDADES ORZAMENTARIAS PARA A XESTIÓN E FONTES DE FINANCIAMENTO PREVISTAS

14. NECESIDADES ORZAMENTARIAS PARA A XESTIÓN E FONTES DE FINANCIAMENTO PREVISTAS.

14.1 NECESIDADES ORZAMENTARIAS PARA A XESTIÓN.

1) Garantir a conservación da biodiversidade e dos valores naturais do espazo.

- Puntos limpos, contedores, recollida de lixo. 2.575 €
- Mantemento das marxes. 6.142 €
- Eliminación de especies invasoras. 32.800 €
- Tratamentos silvícolas e traballos complementarios. 15.132 €
- Materiais de reprodución. 3.351 €

2) Xestión do uso público.

- Campañas medioambientais. 36.000 €
- Folletos ----- 25.000 €
- Prensa ----- 1000 €

3) Inventario e valoración dos compoñentes da biodiversidade.

- Elaboración do Plan de Conservación e asistencia técnica. 100.000 €

4) Conservación das infraestruturas.

- Restauración de hábitats. 25.000 €

14.2 FONTES DE FINANCIAMENTO PREVISTAS.

FONTES DE FINANCIAMENTO PREVISTAS				
DIRECTRICES DE ACTUACIÓN	PORCENTAXE DA PARTICIPACIÓN NO FINANCIAMENTO			
	Administración local	Comunidade Autónoma ¹	Administración Central	Unión Europea ²
1) Garantir a conservación da biodiversidade e dos valores naturais do espazo.	60.000 €	-----	-----	-----
2) Xestión do uso público.	71.000 €	-----	-----	-----
3) Inventar e valoración dos compoñentes da biodiversidade.	100.000 €	-----	-----	-----
4) Conservación das infraestruturas.	25.000 €	-----	-----	-----

¹ Segundo o artigo 2 do decreto 124/2005 que regula a figura do ENIL, “o ENIL non implicará a asignación de recursos da comunidade autónoma, aínda que poderán ter preferencia na obtención de axudas para a súa conservación e xestión”.

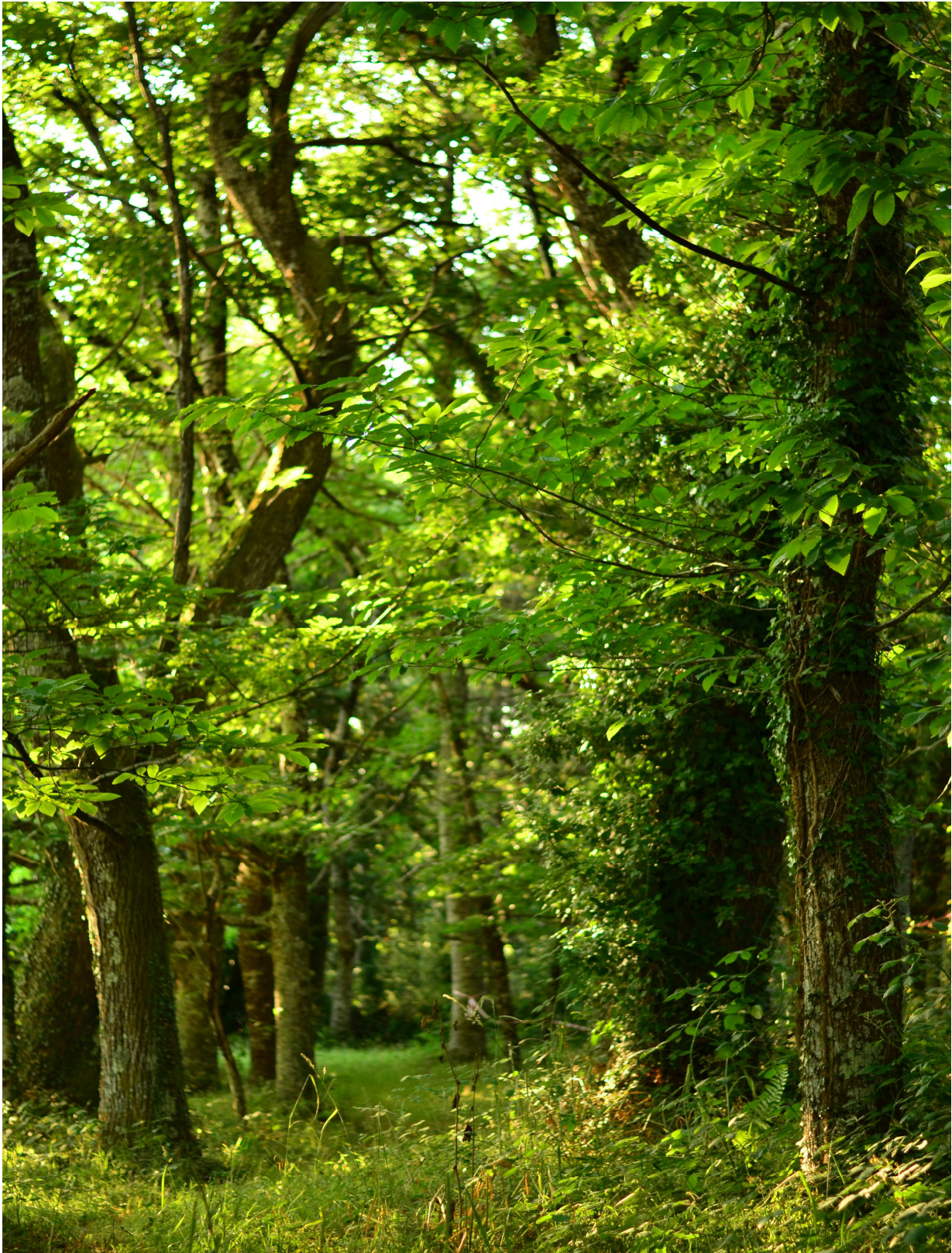
² Segundo o Regulamento (CE) Nº 614/2007 do Parlamento Europeo e do Consello do 23 de maio de 2007, relativo ao instrumento financeiro para o medio ambiente (LIFE+ “Natureza e Biodiversidade”) cofinancia actuacións en favor do medio ambiente na Unión Europea, dos proxectos elaborados e propostos por entidades ou institucións públicas.

**15 OUTROS DATOS QUE O PROMOTOR
CONSIDERE DE INTERESE.**

ANEXO FOTOGRÁFICO

BIBLIOGRAFÍA

- Conde Teira, M. A. (1999). Nomes galegos para as aves ibéricas: lista completa e comentada. *Chioglossa*, 1: 121-138.
- Clavell, J., Copete, J. L., Gutiérrez, R., De Juana, E. & Lorenzo, J. A. (2005). Lista de las Aves de España. SEO/BirdLife.
- Crochet P.-A., Joynt G. (2015). AERC list of Western Palearctic birds. July 2015 version. Available at <http://www.aerc.eu/tac.html>
- Anthos (Fundación Biodiversidade pertencente ao Ministerio de Agricultura, Alimentación e Medio Ambiente) e o Real Jardín Botánico (Agencia Estatal Consejo Superior de Investigaciones Científicas: <http://www.anthos.es/>).

AGRADECEMENTOS

Josefa Fernández López

Doutora Enxeñeira de Montes especializada en recursos xenéticos das especies forestais.

Agradecemento a esta profesional que nos facilitou poder facer o xenotipo e o fenotipo das especies de castiñeiros da zona de estudo.

Francisco Javier Silva Pando

Biólogo do Centro de Investigacións Forestais e Ambientais de Lourizán
Dirección Xeral de Desenvolvemento Sostible
Consellería de Medio Ambiente. Xunta de Galicia. Pontevedra

Jesús Taboada Martínez

Capataz forestal

Por facilitarnos unha lista das aves que se atopan na zona de estudo

A plataforma “**Salvemos Catasós**” que levan moitos anos loitando para protexer as árbores que na parroquia de Catasós, e mais concretamente na zona de Casas Vellas están ameazados pola linea de alta tensión O Iriso – Lalín.

E demais persoas dos diferentes Organismos Oficiais (Xunta de Galicia, Concello de Lalín) que nos facilitaron a documentación necesaria para argumentar esta memoria.